

§99

Regionplan och budget 2026–2028 (RS/114/2025)

Sammanfattning

Regionfullmäktige fastställer varje år en Regionplan och budget. Den beskriver planperiodens politiska inriktning, med fokus på vad som ska prioriteras och utvecklas inom respektive målområde. Regionplanen innehåller övergripande mål, ekonomiska ramar och budget för de närmsta tre åren. Med utgångspunkt i regionplanen skapar regionstyrelsen och nämnderna ettåriga planer som ska tydliggöra vad verksamheten behöver arbeta med för att verkställa fullmäktiges viljeinriktning och hålla de ekonomiska ramarna. Ett förslag till Regionplan och budget 2026–2028 har upprättats.

I Regionplan och budget finns åtta målområden som utgår från Region Jämtland Härjedalens kärnverksamhet, stödverksamhet och ledningsprocesser. För varje målområde finns ett övergripande mål som summerar inriktningen samt uppdrag som visar vad styrelsen och nämnderna ska genomföra för att verkställa målet. För att visa på målområdets utveckling finns långsiktiga nyckeltal som följs över tid.

Det ekonomiska läget för Region Jämtland Härjedalen är fortsatt mycket ansträngt. En medvetenhet om att hushålla med befintliga resurser ska råda i hela organisationen och verksamheterna ska bedrivas ändamålsenligt. God ekonomisk hushållning är en central del i styrningen, där en långsiktig plan för ekonomi ska vara en del av ordinarie arbete med planering, budget och uppföljning.

Inför planperioden 2026–2028 bedöms verksamheten inte erhålla någon uppräkningsbudget till följd av det svåra ekonomiska läget. För att klara målet enligt Långsiktig plan för ekonomi i balans till år 2030 måste regionstyrelsen och samtliga nämnder bidra i arbetet med att återställa det ekonomiska underskottet. Som ett första steg behöver regionstyrelsen och samtliga nämnder minska ned sina kostnadsnivåer för att hålla sina kostnader inom tilldelad budgetram. Steg två är att årligen möta nya kostnadsökningar exempelvis årlig lönerevision och prisökningar med nya besparingsåtgärder.

I den långsiktiga planen för att nå en ekonomi i balans sammanfattas de övergripande åtgärderna för att nå en budget i balans. Att utifrån lagkrav och nationella riktlinjer anpassa utbudet och ambitionsnivån med hänseende till de ekonomiska förutsättningarna är nödvändigt. Åtgärder som ger direkta effekter på en bättre ekonomi och samtidigt bidrar till en effektivare verksamhet med tillräckliga ambitioner ska prioriteras. Nya arbetssätt, via medarbetardriven verksamhetsutveckling, måste stödjas av modern teknik. Digitalisering och AI kommer att vara avgörande för att nå en modern och hållbar region.

Region Jämtland Härjedalen bedömer, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, att det inte är möjligt att återställa det negativa balanskravsresultaten från 2023 och 2024 inom treårsperioden och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet. Denna bedömning grundar sig också i att även budgeten för åren 2025 är negativ vilket i praktiken innebär att återställandet behöver ske på längre sikt, fram till och med år 2030.

Hösten 2023 åberopade Region Jämtland Härjedalen synnerliga skäl för att lägga en negativ budget för år 2024 på minus 300 miljoner kronor. Anledningen då var den snabba förändringen i omvärlden som fick inflationen att stiga, vilken resulterade i höga pensionskostnader under år 2023 och 2024.

Region Jämtland Härjedalen har med anledning av detta åberopat synnerliga skäl för att lägga en budget med ett negativt resultat år 2025 samt att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom treårsperioden utan på längre sikt. 2023 års underskott innan år 2028, och resterande del fram till och med år 2030. De negativa underskotten för åren 2023 och 2024 är inte unika för vår region och heller inte dess utmaningar, då totala underskottet för samtliga regioner i Sverige landade på minus 12 miljarder 2023 och preliminärt minus 10 miljarder för 2024 där verksamhetens resultat var negativt i 16 av landets 21 regioner.

Motivering till att återställa på längre tid:

- Återställa över längre tid för att inte göra ogenomtänkta verksamhetsneddragningar.
- De ekonomiska förutsättningarna har varit unikt svaga åren 2023 och 2024 kopplat till inflationen och dess påverkan på pensionskostnaderna.
- År 2025 ska anses som ett återhämtningsår, både konjunktur- och verksamhetsmässigt och att det ser ljusare ut från 2026 och framåt, vilket skapar förutsättningar att återställa på lite längre tid.
- Region Jämtland Härjedalens prognos för utvecklingen av skatteunderlaget är försiktigare än Sveriges kommuner och regioners prognos.
- En förväntat negativ real skatteunderlagstillväxt försämrar ytterligare förutsättningarna för att återställa senast 2026. Skatter och generella bidrag har inte ökat i motsvarande takt som inflation och löneökningar, vilket gjort det svårt att möta kostnadsökningarna.
- Fullmäktige har i Riktlinje för god ekonomisk hushållning, tagit beslut om att långsiktigt stärka soliditeten i Region Jämtland Härjedalen med målet att uppnå positiv soliditet.

Region Jämtland Härjedalens beslut att åberopa synnerliga skäl betyder inte att det inte krävs ett fortsatt arbete för att vända den ekonomiska utvecklingen. En i övrigt hög nettokostnadsutveckling innebär att det, trots att pensionskostnaderna bedöms minska,

kommer att krävas omfattande åtgärder för att nå en ekonomi i balans till 2030 och över tid stärka den finansiella ställningen. Det innebär även ett nollresultat 2026 som följs av relativt stora överskott 2027–2030.

Att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom respektive treårsperiod, i detta ekonomiskt utmanande läge, anses ge bäst förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt. De negativa konsekvenserna av tillfälligt stora neddragningar i verksamheten bedöms alltså bli större än de kortsiktiga ekonomiska vinsterna. Region Jämtland Härjedalen strategi är att ha ett långsiktigt förhållningssätt till god ekonomisk hushållning, där ett kontinuerligt arbete mot uppsatta mål ska ge långsiktigt hållbara effekter för både verksamhet och ekonomi. Det krävs en långsiktigt stabil ekonomisk planering och kontroll över kostnadsutvecklingen för att genomföra strategiska satsningar, klara framtida investeringar och pensionsåtaganden. Det är av största vikt att fullfölja de pågående, långsiktiga effektiviseringarna men också att prioritera och omfördela resurser.

De ekonomiska ramarna för nämnderna är uppdelade i tjänstemanna- och förtroendemannabudget. En detaljbudget utifrån fördelning av förtroendemannabudgeten görs av fullmäktiges presidium.

Maximalt beslutad lånevolym föreslås uppgå till 750 mkr år 2026, 850 mkr år 2027 och 950 år 2028.

Regionplan och budget omfattar också en investeringsram för de närmsta tre åren.

Måluppfyllelse för målområdena summeras i tertialrapport per april, delårsbokslut per augusti och i årsredovisningen.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Skattesatsen är oförändrad och fastställs till 11.70 kronor för år 2026.
2. Synnerliga skäl åberopas för att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom treårsperioden utan på längre sikt. 2023 års underskott ska enligt plan återställas innan år 2028, och resterande del fram till och med år 2030. Det med hänvisning till att de ekonomiska förutsättningarna fortsätter att vara unikt svaga efter åren 2023 och 2024, år 2025 anses vara ett återhämtningsår, både konjunktur- och verksamhetsmässigt, Region Jämtland Härjedalens prognos för utvecklingen av skatteunderlaget är försiktigare än Sveriges kommuner och regioners prognos samt att regionfullmäktige i Riktlinje för god ekonomisk hushållning, tagit beslut om att långsiktigt stärka soliditeten i Region Jämtland

Regionstyrelsen

2025-05-27

Härjedalen med målet att uppnå positiv soliditet.

3. Maximalt lånevolym uppgår till 750 mkr år 2026, 850 mkr år 2027 och 950 mkr år 2028.

4. Den totala investeringsramen för planperioden 2026–2028 uppgår till 289 mkr år 2026, 292 mkr år 2027 och 302 mkr år 2028.

5. Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska prioritera och genomföra effektiva verksamhetsförändringar, inklusive en effektiv och ändamålsenlig administration, för att hålla budget. En plan för hur det ska ske ska komplettera nuvarande åtgärdsplaner på lång sikt för att nå en budget i balans och återredovisas till regionfullmäktige i november.

6. Regionplan och budget 2026–2028 fastställs.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Skattesatsen är oförändrad och fastställs till 11.70 kronor för år 2026.

2. Synnerliga skäl åberopas för att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom treårsperioden utan på längre sikt. 2023 års underskott ska enligt plan återställas innan år 2028, och resterande del fram till och med år 2030. Det med hänvisning till att de ekonomiska förutsättningarna fortsätter att vara unikt svaga efter åren 2023 och 2024, år 2025 anses vara ett återhämtningsår, både konjunktur- och verksamhetsmässigt, Region Jämtland Härjedalens prognos för utvecklingen av skatteunderlaget är försiktigare än Sveriges kommuner och regioners prognos samt att regionfullmäktige i Riktlinje för god ekonomisk hushållning, tagit beslut om att långsiktigt stärka soliditeten i Region Jämtland Härjedalen med målet att uppnå positiv soliditet.

3. Maximalt lånevolym uppgår till 750 mkr år 2026, 850 mkr år 2027 och 950 mkr år 2028.

4. Den totala investeringsramen för planperioden 2026–2028 uppgår till 289 mkr år 2026, 292 mkr år 2027 och 302 mkr år 2028.

5. Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska prioritera och genomföra effektiva verksamhetsförändringar, inklusive en effektiv och ändamålsenlig administration, för att hålla budget. En plan för hur det ska ske ska komplettera nuvarande åtgärdsplaner på lång sikt för att nå en budget i balans och återredovisas till regionfullmäktige i november.

6. Regionplan och budget 2026–2028 fastställs.

Regionstyrelsen

2025-05-27

Protokollsanteckning

Robert Hamberg (M) och Fredrik Fagerholm (M) avstår från att delta i beslutet.

Ronny Karlsson (SD) och Ted Länsberg (SD) avstår från att delta i beslutet.

Conny Wahlström (MP) avstår från att delta i beslutet.

Jörgen Larsson (C) avstår från att delta i beslutet.

Expedieras till

Regiondirektör, Direktör Ledning, stöd och service, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Regional Utvecklingsdirektör, Kommunikationsdirektör, HR-direktör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om Regionplan och budget 2026-2028
- Regionplan och budget 2026 2028_250526